

LØSNING TMA 4260 H04

Oppgave 1.

- (a) Konstruer ~~for~~ et fullstendig  $2^3$ -design.  
 La deretter  $D = ABC$ . <sup>vee generatoren</sup> Da blir  
 definerende relasjon  $I = D^2 = ABCD$

	A	B	C	D	AB	Block
1	-	-	-	-	+	2
2	+	-	-	+	-	1
3	-	+	-	+	-	1
4	+	+	-	-	+	2
5	-	-	+	+	+	2
6	+	-	+	-	-	1
7	-	+	+	-	-	1
8	+	+	+	+	+	2

Alias-struktur:

$$I = ABCD$$

⇓

$$A = BCD$$

$$B = ACD$$

$$C = ABD$$

$$D = ABC$$

$$AB = CD$$

$$AC = BD$$

$$AD = BC$$

$$BC = AD$$

~~BC = AD~~  
~~AD = BC~~

Ser at A, B, C, D kan  
 estimeres ukonfundert  
 hvis alle trefaktorsammspill  
 er null.

(b) Må velge én effekt som generator for blokkdeling. Ser at ABC ikke er mulig, siden den er lik D (og det ~~kreves~~ gjør at D bli konfundert med blokkeffekten).

Velger et av tofaktor samspillene, f.eks AB. (se figuren) som blokkgeneratoren.

Blokkene blir	2	1
	3	4
	6	5
	7	8

---

Ser at effekten CD bli konfundert med blokkeffekten. Forøvrig vil A, B, C, D bare være konfundert med tredje ordens samspill og derfor være estimerbare ukonfundert under antagelsen i (a).

Oppgave 2.

a)  $H_0: \beta = 0$  mot  $H_1: \beta < 0$ .

$$T = \frac{\hat{\beta}}{\widehat{SD}(\hat{\beta})}$$

Her er  $SD(\hat{\beta}) = \frac{\sigma}{\sqrt{S_{xx}}}$  og  $\widehat{SD}(\hat{\beta}) = \frac{s}{\sqrt{S_{xx}}}$

Under  $H_0$  er  $T \sim t_{27-2} = t_{25}$

dvs med 5% nivå forkastes  $H_0$  hvis  $T \leq -t_{25,0.05}$   
 $= -1.708$

Vi får  $T = -12.87$  som gir solid forkastning.  
MINITAB

"Scatterplot" antyder at parti A følger en annen linje enn B og C. Dette ses også på residualplottene for 'observation order' (de 9 første residualene er alle negative), og spesielt på residualplottet mot "Parti".

b)

$x_2$	$x_3$	Parti
0	0	A
1	0	B
1	1	C

For A:  $x_2 = x_3 = 0$ :  $y = 32.1 - 0.0601t$

B:  $x_2 = 1, x_3 = 0$ :  $y = 32.1 - 0.0601t + 3.97$   
 $= 36.1 - 0.0601t$

$$C: x_2 = x_3 = 1: \quad y = 32.1 - 0.0601t + 3.97 - 0.51$$
$$y = 35.6 - 0.0601t$$

---

Parallellere regresjonslinjer fordi stign.tall  
 $\hat{\beta}_1 = -0.0601$  er felles.

Residualplott (basert på  $e_i = y_i - \hat{y}_i$ )

- Normalplottet ligger tilfredsstillende langt en rett linje. Histogrammet er også bra
- Residualer mot  $\hat{y}_i$  og "orden of data" viser ingen påfallende avvik fra "u.i.f.  $N(0, \sigma^2)$ "  
Nå er også "Residual Vs Parti" OK

Avvik som kan oppdages er f.eks

- Normalplott ikke rettlinjet:  $\epsilon_i$ -ene ikke normale.
- $e_i$  mot  $\hat{y}_i$  viser f.eks. økende/avtagende spredning når  $\hat{y}_i$  vokser: Ikke-konstant varians  $\sigma^2$  (f.eks.  $\text{Var}(\epsilon_i)$  er en funksjon av prediktorer).
- $e_i$  mot variabler (som her "Parti")  
Kan avsløre systematiske avvik ~~som~~ for f.eks. forventningsstrukturen er galt representert.

c)  $H_0: \beta_2 = \beta_3 = 0$  mot  $H_1: \text{minst én er } \neq 0$

Testes ved

$$F = \frac{R(\beta_2, \beta_3 | \beta_1) / 2}{S^2}$$

$$= \frac{81.24 + 0.88}{2} \cdot \frac{1}{1.605^2} = 15.94$$

Fr "Seq-SS"  
i MINITAB

Under  $H_0$  er  $F \sim$  Fisher  $(2, 23)$

$$\uparrow$$

$$27 - 3 - 1$$

Med 5% nivå er kritisk verdi 3.42  
så vi fakaster  $H_0$  og konkluderer  
at regresjonslinjene ikke er  
sammenfallende.

$$d) \hat{\beta}_3 \pm t_{23, 0.025} \cdot \sqrt{SD(\hat{\beta}_3)}$$

$$- 0.5078 \pm 2.069 \cdot 0.8681$$

$$- 0.5078 \pm 1.7961$$

Intervall  $(-2.3039, 1.2883)$

Siden  $0 \in$  Intervall vil vi <sup>ikke</sup> fakaster

$H_0: \beta_3 = 0$  mot  $H_1: \beta_3 \neq 0$ .

Derved kan vi vurdere å ta ut  ~~$\beta_2$~~   $\beta_3 + 3$   
(som vil bety at partiene B og C  
beskrives ved samme regresjonslinje).

I utskriften er det en "Best Subsets Regression"

Her er  $R^2_{adj}$  størst for modellen der  $x_1$  og  $x_2$  er med. Denne har også lavest  $C_p$ , samt er sluttmodell i en Stepwise regression. Dette i tillegg til at  $H_0: \beta_3 = 0$  aksepteres, taler for modellen med  $x_1$  og  $x_2$  inne.

(Skulle gjerne hatt residualplott også for denne, men det forventes at disse ville blitt temmelig lik de vi har for Modell 2).

Oppgave 3

a) Svakheter: 3-sigma-grensene er beregnet på normalfordelte eller iallefall symmetriske fordelinger. Kan også gi negative verdier for LCL.

~~a)~~ Tabell gir at - hvis  $V \sim \chi^2_3$  -

$$P(0.0243 < V < 16.266) = 0.998$$

Fra (3) har vi at  $3S^2 \sim \chi^2_3$ , dvs

$$P(0.0243 < 3S^2 < 16.266) = 0.998$$

som gir

$$P(0.090 < S < 2.329) = 0.998$$

Dermed LCL = 0.090

UCL = 2.329

b) Nå er  $\frac{3}{4} S^2 \sim \chi^2_3$

~~b)~~  $P(S \text{ faller utenfor})$

$$= P(S < 0.090) + P(S > 2.329)$$

~~= P(S < 0.090) + P(S > 2.329)~~

$$= P\left(\frac{3}{4} S^2 < \frac{3}{4} \cdot 0.090^2\right) + P\left(\frac{3}{4} S^2 > \frac{3}{4} \cdot 2.329^2\right)$$

$$= P(V < 0.0061) + P(V > 4.07)$$

$$\stackrel{\nearrow}{=} 0.000 + (1 - 0.746) = \underline{\underline{0.254}}$$

MINITAB  
EVSNOT

Foventet antall er  $\frac{1}{0.254} = \underline{\underline{3.94}}$

Sannsynl. ford. for antallet,  $Y$ , er geometrisk,

$$P(Y=s) = 0.746^{s-1} \cdot 0.254 ; s=1, 2, \dots$$

Oppgave 4.

Modell:  $n = 2484$  deltagere klassifiseres med sannsynligheter (som har sum 1 over de 8 cellene)

	Syk	Ikke	
Aldri	$p_{11}$	$p_{12}$	$p_{1\cdot}$
.	$p_{21}$	$p_{22}$	$p_{2\cdot}$
.	$p_{31}$	$p_{32}$	$p_{3\cdot}$
Ikke	$p_{41}$	$p_{42}$	$p_{4\cdot}$
	$p_{\cdot 1}$	$p_{\cdot 2}$	1

$H_0: p_{ij} = p_{i\cdot} \cdot p_{\cdot j}$  for alle  $i, j$ .



Prüfer unabhängigkeitsstest:

**Chi-Square Test: C1; C2**

Expected counts are printed below observed counts  
Chi-Square contributions are printed below expected counts

	C1	C2	Total
1	24	1355	1379
	61,07	1317,93	
	22,499	1,043	
2	35	603	638
	28,25	609,75	
	1,611	0,075	
3	21	192	213
	9,43	203,57	
	14,186	0,657	
4	30	224	254
	11,25	242,75	
	31,262	1,449	
Total	110	2374	2484

Chi-Sq = 72,782; DF = 3; P-Value = 0,000

das  $H_0$  forkastes på nivå 1%

~~Prüfer er uavhengig~~